

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความตระหนักรู้ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอโคยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับความตระหนักรู้ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (3) ปัญหา-อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีผลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอโคยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling Technique) ได้กลุ่มตัวอย่าง 324 ราย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์ของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยมีการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเพศ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดพื้นที่ทำนาปลูกข้าว การรับรู้ข่าวสารทำการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพในการใช้สารเคมีทางการเกษตร และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักรู้ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร ส่วนอายุและความรู้เกี่ยวกับฉลากวัตถุอันตรายทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความตระหนักรู้ต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในการใช้สารเคมีทางการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัญหาที่พบคือ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทั้งปุ๋ยเคมี และสารป้องกันกำจัดโรคและแมลง แนวทางการพัฒนาของเกษตรกร คือ อยากให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องผลิตสารสกัดจากธรรมชาติและชีวภาพเพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้ทดแทนกับสารเคมีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันนำความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร หรือจัดอบรมให้เกษตรกรมีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาสมุนไพรพื้นบ้านที่อยู่ในท้องถิ่นนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสารสกัดจากธรรมชาติใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิตและไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของเกษตรกร เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต

The objectives of the research were to study (1) awareness towards of health and environment on Agricultural chemical utilization of farmers rice growers, Doi Saket District, Chiang Mai province (2) the relationship between their personal as well as socio – economic factors, and (3) their problems and recommendations on agricultural chemical use. The population was 324 rice growers in Doi Saket District, Chiang Mai province. The sample was selected by the multi – stage random sampling technique. A questionnaire were used for data collection. Statistical techniques used were percentage, arithmetic means, minimum, maximum, Standard Deviation and Multiple Regressions Analysis.

It was found that most farmers were aware of health and environmental problems caused by the use of agricultural chemicals in term of health and environment. Based on the hypothesis test, it was found the factors including sex, educational level, experience in rice growing, area of rice growing, access to information, knowledge about agricultural chemical use, knowledge about health and environment were not related to their awareness of health and environment on agricultural chemicals use, Only two independent variables, namely age and knowledge about pictogram were found to be significantly related to their awareness of health and environment on agricultural chemical use at 0.01 levels

The crucial problem found was the application of chemical fertilizer and pesticide. In this regard the farmers needed both the governmental and the private sectors involved to produce natural extracts which are as effective as pesticides in pest control.

The recommendation from this study is that the involved governmental officials and the private sectors should co – operate in disseminating other knowledge about of agricultural chemicals use, conducting research and development on effective natural extracts which could be used safely to health and environment.